

ความสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการ เปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี

วรพงษ์ เหล็กเพชร¹ อรุณ ไชยนิทย์²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้นำ 2) ศึกษาประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้นำ และ 3) ศึกษาแนวทางการสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี โดยใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสมวิธี ซึ่งวิเคราะห์เชิงปริมาณก่อน จากนั้นใช้ผลลัพธ์เพื่อกำหนดกรอบการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น ประเภทของการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 170 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน แล้วนำเสนอเชิงบรรยายประกอบ การอภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้นำ ที่มีค่าคะแนนมากที่สุด ได้แก่ การวางแผนในเรื่องการมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน ส่วนประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้นำ ที่มีค่าคะแนนมากที่สุด ได้แก่ ด้านกิจกรรมเชิงประจักษ์ในเรื่องการดำเนินโครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ และแนวทางการสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหา/ความต้องการ การบูรณาการร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชนท้องถิ่น/ท้องถิ่น การประชาสัมพันธ์ให้ผู้นำท้องถิ่นมีส่วนร่วม โดยเริ่มจากผู้นำมาก่อน และทำกิจกรรมที่สามารถทำได้ง่าย และทุกบ้านก็จะทำอยู่แล้ว

คำสำคัญ: การบริหารงาน, ผู้นำขับเคลื่อนยุทธศาสตร์, การเปลี่ยนแปลง

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Success in Managing Change Agents in Song Phi Nong Subdistrict, Tha Mai District, Chanthaburi Province

Woraphong Lekphet¹ Arun Chainit²

Abstract

This research aims to: 1) examine the factors affecting leadership management; 2) assess the effectiveness of leadership management; and 3) explore the success pathways of change agents serving as strategic leaders in Song Phi Nong Subdistrict, Tha Mai District, Chanthaburi Province. A mixed-methods approach was employed, beginning with quantitative analysis followed by qualitative analysis to further interpret and explain the findings.

The population consisted of strategic change agents in the study area. Purposive sampling was applied, yielding a total of 170 participants and 5 key informants. The findings were analyzed and presented using descriptive methods to support the discussion.

The results indicated that the most influential factor in leadership management was planning, particularly participation in setting clear objectives, goals, and operational directions. The highest level of effectiveness was found in practical implementation, especially through the edible fence vegetable garden project. Key success factors in leadership management include setting clear goals, analyzing problems and needs, integrating efforts with community leaders, and promoting participation among local leaders. The process begins with leadership engagement and focuses on implementing simple, practical activities that can be adopted by all households.

Keywords: Management, Strategic Leadership, Change Agents

¹Doctoral student, Doctor of Public Administration Program, Public Administration Major, Phranakhon Rajabhat University

²Assistant Professor Dr. Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University

บทนำ

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมียุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ที่มีเป้าหมายการพัฒนาให้ความสำคัญ ในการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นและประชาชนมาร่วมขับเคลื่อนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทประเด็นพลังทางสังคม โดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 – 2570 ที่เน้นเศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน มุ่งกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนที่ครอบคลุม 4 มิติ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องในมิติที่ 3 ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมิติที่ 4 ปัจจัยผลักดันพลิกโฉมประเทศไทย หมายความว่า 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจกรมการพัฒนาชุมชนในการพัฒนาผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการบริหารจัดการของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้นำชุมชนในการพัฒนาให้สามารถเป็นแกนหลักในการบริหารจัดการชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อบรรลุภารกิจและวิสัยทัศน์กรมการพัฒนาชุมชน “เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

สถาบันการพัฒนาชุมชน ได้จัดทำโครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำกาเปลี่ยนแปลง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 : นักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ระดับตำบล ซึ่งจัดให้มีการพัฒนาและสร้างทีมผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ครู ก ครู ข และขยายผล สร้างทีมผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ระดับตำบล โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศยุคใหม่ ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน แผนปฏิรูปนโยบาย

กระทรวงและโครงการสำคัญ รวมถึงการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่อำเภอ และตำบล ตลอดจนกระบวนการคิดเชิงออกแบบ และหลักการทรงงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติราชการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่พี่น้องประชาชน รวมถึงการปลูกฝังค่านิยมการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งนำไปสู่การขับเคลื่อนและสร้างกลไกการทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายในกิจกรรมการพัฒนา กิจกรรมสาธารณประโยชน์ที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็ง โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม 7 ภาคีเครือข่าย และขับเคลื่อนแผนพัฒนาตำบลเข้มแข็ง แล้วขยายผลสร้างทีมผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ระดับตำบล เป็นกิจกรรมสร้างทีม ครู ข เพื่อขับเคลื่อนและสร้างภาคีเครือข่ายในการบูรณาการขับเคลื่อนแผนพัฒนาตำบลให้บรรลุเป้าหมายนโยบาย “ตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” กลุ่มเป้าหมายรวมจำนวน 15,000 คน ประกอบด้วย 1) ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ผ่านการฝึกอบรม ในกิจกรรมที่ 2 (ครู ข) จำนวน 5,000 คน และ 2) ครู ข ขยายผลทีมผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง จำนวน 1,000 ตำบล ๆ ละ 10 คน รวมจำนวน 10,000 คน ในการนี้ ได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานความร่วมมือนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ของศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน ทั้ง 11 แห่ง และศูนย์สร้างความร่วมมือนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด เพื่อให้คำปรึกษาการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งโดยคณะทำงานบูรณาการ 7 ภาคีเครือข่าย ได้แก่ ภาคราชการ วิชาการ เอกชน ศาสนา ประชาชน ประชาสังคม และสื่อสารมวลชน ทั้งนี้ ทีมนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ระดับตำบล ได้ร่วมขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยประยุกต์ใช้กลไก 3 5 7 ขับเคลื่อนงาน “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ไปสู่กิจกรรม/โครงการ อย่างน้อย 1 ตำบล 1 โครงการ/กิจกรรม และเป็นโครงการที่สามารถบูรณาการเข้ากับกิจกรรมการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 28 กรกฎาคม 2567 รวมไปถึงกิจกรรมงานวันดินโลก ปี พ.ศ. 2567 และตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ที่ 11 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในระดับพื้นที่

สถาบันการพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินโครงการจัดมหกรรมแสดงผลความสำเร็จของผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงาน จำนวน 2 กิจกรรม โดยกิจกรรมที่ 1 จัดเวทีถอดบทเรียนความสำเร็จ เป็นเวทีให้ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง

แลกเปลี่ยนบทบาทเรียนความสำเร็จในการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบล โดยนำหลักการทรงงานและการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานและขยายผลในพื้นที่ ตลอดจนดำเนินการประชาสัมพันธ์ความสำเร็จในการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบล พร้อมทั้งให้จังหวัดคัดเลือกตำบลที่มีผลงานดีเด่น ให้เหลือจังหวัดละ 1 ตำบล เพื่อเป็นตัวแทนระดับจังหวัด เข้ารับการคัดเลือกในระดับเขตตรวจราชการ และกิจกรรมที่ 2 จัดมหกรรมส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแผนพัฒนาตำบล โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จจากการส่งเสริมการใช้ประโยชน์แผนพัฒนาตำบล และจัดแสดงนิทรรศการนำเสนอความสำเร็จการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับเขตตรวจราชการ ซึ่งมีคณะกรรมการคัดเลือกผลความสำเร็จ ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแผนพัฒนาตำบล ในพื้นที่ตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับเขตตรวจราชการ จำนวน 18 คณะ ดำเนินการคัดเลือกฯ ระหว่างวันที่ 8 กรกฎาคม - 6 สิงหาคม 2567 ณ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน 11 แห่ง ๆ ละ 1 วัน และได้ดำเนินโครงการเชิดชูเกียรติผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงาน จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 จัดนิทรรศการนำเสนอความสำเร็จการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกิจกรรมที่ 2 มอบรางวัลเชิดชูเกียรติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีจิตอาสาเสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ในการพัฒนาชุมชนและเสริมสร้างตำบลเข้มแข็งด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแสดงผลสำเร็จนวัตกรรมและงานวิจัยงานพัฒนาชุมชนสู่การใช้ประโยชน์จากแผนพัฒนาตำบล ในการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความยั่งยืน ซึ่งมีคณะกรรมการคัดเลือกผลความสำเร็จผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแผนพัฒนาตำบล ในพื้นที่ตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับประเทศ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว จึงนำมาสู่การวิจัย เรื่อง ความสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาผลการขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผ่านตำบลที่ได้รับรางวัลชนะเลิศผลความสำเร็จผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแผนพัฒนาตำบล ในพื้นที่ตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจ ของกรมการพัฒนาชุมชนให้บรรลุวิสัยทัศน์ คือผู้นำชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนบูรณาการงาน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน สร้างความสามัคคีของคนในชุมชน พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ นำการเปลี่ยนแปลงตำบลสองพี่น้อง อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. ทำให้ทราบประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี
3. ได้แนวทางการสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้กำหนดเนื้อหา การศึกษาความสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี ที่มีประสิทธิผล ได้แก่

- 1.1 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับใช้ (Act)

และนำผลที่ได้จากการศึกษามากำหนดแนวทางความสำเร็จในการบริหารงานของผู้ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี

1.2 ศึกษาประสิทธิผลในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จของผู้ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ด้านกิจกรรมเชิงประจักษ์ ด้านพัฒนาการของชุมชน ด้านบทบาทผู้นำในการกระตุ้นการมีส่วนร่วม และด้านความต่อเนื่องในการขยายผลการดำเนินงาน

1.3 มีแนวทางความสำเร็จในการบริหารงานที่มีประสิทธิผลของผู้ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ เลือกศึกษาเฉพาะ พื้นที่ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี

3. ขอบเขตด้านประชากร

3.1 ประชากร คือ ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ประเภทของการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 170 คน

3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้แทนผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน ได้แก่ พัฒนาการอำเภอกำแพง นายกเทศมนตรีตำบลสองพี่น้อง พัฒนาการผู้รับผิดชอบตำบลสองพี่น้อง กำนันตำบลสองพี่น้อง และผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสามผาน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2567 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2568

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานคุณภาพ (PDCA)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) ของเดมมิง (Deming, 2004) โครงสร้างการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามวงจร PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน (ยุทธนา เกื้อกุล, 2560: 129 – 160) ดังนี้

1) ขั้นตอนการวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานวิธีการและขั้นตอนที่จำเป็น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย

2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (Doing) เป็นการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใดๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่จะลงมือปฏิบัติให้ถ่องแท้ก่อน

3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Checking) เป็นขั้นตอนเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่ มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการทำงานหรือไม่

4) ขั้นตอนการปรับใช้ (Action) เป็นขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม

1.2 แนวคิดการขับเคลื่อนกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง

กรมการพัฒนาชุมชน (2567) ได้ให้คำจำกัดความว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การปรับตัวและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยมุ่งสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และผลักดันให้บุคลากรเกิดความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน โดยแนวคิดการขับเคลื่อนกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกรมการพัฒนาชุมชน เป็นการนำแนวทางในการขับเคลื่อนกิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกรมการพัฒนาชุมชน ที่มุ่งดำเนินการเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ใน 4 ประเด็น ได้แก่

- 1) ด้านนวัตกรรมในการขับเคลื่อนชุมชน โดยการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพัฒนาต่อยอดกิจกรรม/โครงการประยุกต์ใช้กลไก 3 5 7 ขับเคลื่อนงาน “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ต่อชุมชน
- 2) ด้านการบูรณาการบริหารจัดการชุมชน มีการบูรณาการ 7 ภาควิชาเครือข่าย ทั้งภายในและนอกชุมชน เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรม/โครงการ
- 3) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและการพึ่งตนเอง โดยมีรูปแบบหรือวิธีการดำเนินงานที่ส่งเสริมและกระตุ้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และ
- 4) ด้านขีดความสามารถในการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยตำบลมีแผนพัฒนาตำบลสามารถมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนทั้งตำบล ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพกับผู้นำ ประชาชน ครุเวรณต้นแบบ เด็ก เยาวชนสู่ความยั่งยืน

1.3 บริบทพื้นที่ตำบลสองพี่น้อง อำเภอบางบาล จังหวัดจันทบุรี

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางบาล (2567) ได้อธิบายถึงบริบทพื้นที่ตำบลสองพี่น้องว่าแต่ก่อนเขตพื้นที่ตำบลสองพี่น้องมีสภาพเป็นป่า ต่อมาไม้ตระกูลสองตระกูลเข้ามาตั้งหลักปักฐานทำกินในเขตพื้นที่นี้ จนกระทั่งมาถึงสมัยรัชการที่ 5 ได้ออกกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ขึ้น ทางเจ้าหน้าที่ราชการได้ออกหาข้อมูลเพื่อที่จะตั้งเป็นตำบลขึ้น ทั้งสองตระกูลจึงตกลงให้ตั้งชื่อเป็น ตำบลสองพี่น้องมาจนถึงปัจจุบันนี้ โดยประชาชนในตำบลสองพี่น้องส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนผลไม้ พริกไทย ซึ่งนับว่าเป็นรายได้หลักของคนในพื้นที่และจังหวัด และตำบลสองพี่น้องมีถนนสายสุขุมวิท ซึ่งเป็นถนนสายหลักของประเทศตัดผ่าน ซึ่งเอื้อต่อการขนส่ง ผลผลิตทางการเกษตร ตำบลสองพี่น้องจึงนับว่าเป็นพื้นที่สำคัญที่ควรที่จะพัฒนาเส้นทางคมนาคมสายต่างๆ ในพื้นที่เพื่อให้การขนส่งผลผลิตเป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว รวมทั้งพัฒนาในด้านอื่นๆ ควบคู่กันไปด้วย ในการนี้ ตำบลสองพี่น้อง ได้ประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงระดับตำบล ซึ่งจัดโดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดจันทบุรี ในวันที่ 5 - 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 ผ่านระบบ ZOOM MEETING โดยมีการจัดกระบวนการคัดเลือก ออกแบบ กิจกรรม/โครงการ ในการประกาศเจตนารมณ์ เกลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ/วันดินโลก/SDGs 17 ข้อ และหมุดหมายที่ 11 และเสริมสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ตำบลละ 15 คน เริ่มจาก 5 คน (ครู ข) ขยายผลในตำบลได้อีก 10 คน (ครู ข ขยายผล) ซึ่งเป็นผู้แทนจาก 7 ภาศิเครือข่าย ในตำบลสองพี่น้อง ทำหน้าที่ขับเคลื่อนและสร้างภาศิเครือข่ายในการบูรณาการขับเคลื่อน แผนพัฒนาตำบลให้บรรลุเป้าหมาย นโยบาย “ตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยเริ่มมาจาก ครู ข 5 คน ได้ถ่ายทอดบทบาทหน้าที่ คุณลักษณะผู้นำที่ดี และแนวทางการขับเคลื่อนของผู้นำการเปลี่ยนแปลง สู่ ครู ข ขยายผล 10 คน เพื่อให้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทุกท่านเข้าใจและร่วมขับเคลื่อนไปในแนวทางเดียวกัน และได้ใช้ประโยชน์จากแผนพัฒนาตำบลสองพี่น้อง ซึ่งเป็นแผนตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล 2562 นำมาเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมคิด โดยการระดมสมองวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ตามบริบทพื้นที่ตำบลสองพี่น้อง ได้มาซึ่งโครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ ประกอบด้วยกิจกรรม ผู้นำทำก่อน บ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง ทางนี้มีผลผู้คนรักกัน และศูนย์แบ่งปันพันธุ์ผัก (วัดบ้านลิ่วและศาลาบ้านหนองหงส์) โดยเป็นโครงการไม่ใช้งบประมาณ ระยะเวลาดำเนินการ 4 เดือน ก.พ. - มิ.ย. 2567

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 วรพงษ์ เหล็กเพชร (2567) ได้ศึกษา ความสำเร็จในการบริหารงานของผู้ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสามกอ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมระดับการบริหารงานของผู้ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41$) โดยมีด้านการปรับใช้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.43$) และในภาพรวมระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนงานของผู้ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.42$) โดยมีด้านกิจกรรมเชิงประจักษ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.44$) ข้อเสนอเพิ่มเติม ควรติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมสนับสนุนทั้งความรู้และงบประมาณเพิ่มเติม

2.2 วรพงษ์ เหล็กเพชร (2566) ได้ศึกษา การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา ตำบลบึงกอก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมและรายปัจจัยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) ความถี่ในการดำเนินงาน (2) พฤติกรรมในการดำเนินงาน (3) การประสานงานของภาคีเครือข่าย (4) ความร่วมมือของภาคีเครือข่าย และ (5) ภาวะผู้นำของภาคีเครือข่ายตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา ตำบลบึงกอก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามภาคีเครือข่าย พบว่าแตกต่างกัน 3) ประมวลข้อเสนอแนะ พบว่า ภาคีเครือข่ายควรมีการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่ให้กับชาวบ้านในหมู่บ้าน และมีการกระตุ้นให้ชุมชนได้ลงมือทำตลอดเวลา โดยเริ่มที่บ้านตนเองและกรรมการ แล้วไปขับเคลื่อนในทั้ง 12 หมู่บ้านอย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน เพื่อประโยชน์ของชุมชน ส่งเสริมพลังให้ชุมชนเข้มแข็งรักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากร สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งนี้ ผู้ประสานงานต้องมีความสามารถ และมีความชัดเจน ทำงานอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ และควรมีการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และจัดไปในแนวทางเดียวกัน

2.3 วินิจ ฝาเจริญ และคณะ (2565) ได้ศึกษาบทบาทผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโป่งกุ่ม

ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้นำชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทสำคัญทั้งบทบาทด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม บทบาทดังกล่าวสามารถที่จะแก้ไขปัญหาการว่างงาน ปัญหายาเสพติด รวมทั้งเกิดการรวมกลุ่มสามารถสร้างอาชีพและเกิดรายได้ในชุมชน โดยการให้ชุมชนตัดสินใจแก้ไขปัญหาและจัดการกับปัญหาด้วยพลังของคนในชุมชน ตลอดจนบทบาทการอนุรักษ์และส่งเสริมสนับสนุน โดยการให้คุณค่าและความสำคัญกับหลักปฏิบัติศาสนาและวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษซึ่งสะท้อนออกในด้านภาษา ศาสนา การแต่งกาย และกิจกรรมประเพณีต่างๆ 2) ปัญหาและอุปสรรคของผู้นำชุมชนพบว่า ผู้นำชุมชนท้องถิ่นจะพบปัญหาอุปสรรคขัดขวางในการดำเนินการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนคือขาดความสามัคคีร่วมมือจากคนในชุมชน ขาดแรงสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัวและไม่ต่อเนื่อง 3) สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้แก่ ผู้นำชุมชนต้องสร้างกระบวนการร่วมมือจากประชาชนและภาครัฐให้มากขึ้น รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงานและควรส่งเสริมการรวมกลุ่มการประกอบอาชีพของกลุ่มให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีงานทำและมีรายได้ที่พอเพียง

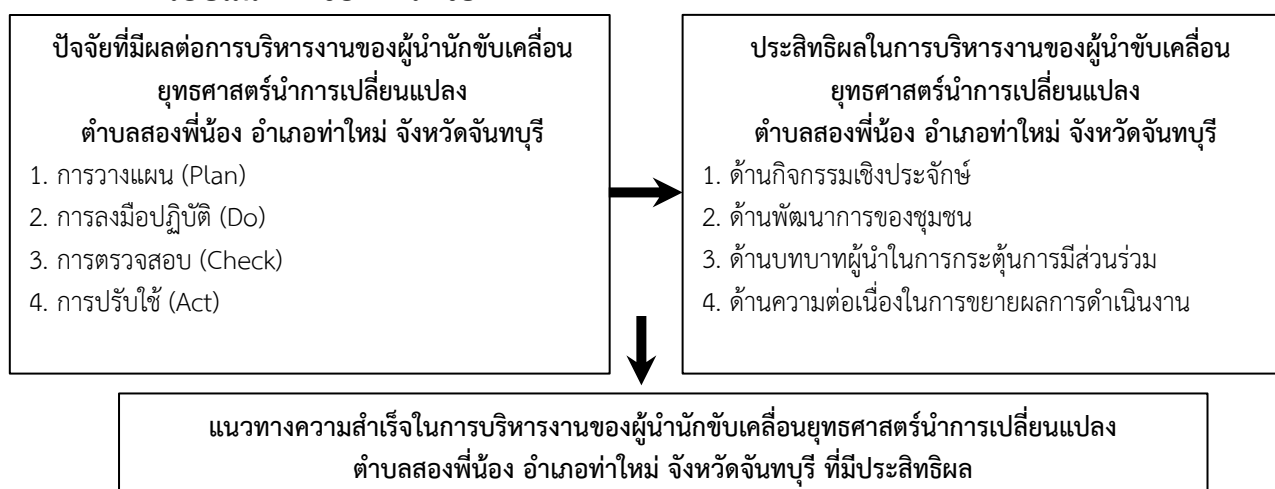
2.4 ไตรศัศดิ์ ปัทมรัฐ จิรินนท์ และสถาพร ถาวรธิดาสน์ (2554) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาท้องถิ่นตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลสรรพยา จังหวัดชัยนาท ซึ่งผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมในชุมชนร้อยละ 33.1 โดยเป็นสมาชิกกลุ่มจักสาน กลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง อาชีพหลักคือ การทำนา ในวิธีการผลิตเกษตรกรต้องซื้อเมล็ดพันธุ์และปุ๋ยเคมี มีการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรใช้เครื่องจักรกลการเกษตร เป้าหมายในการผลิตของเกษตรกรคือการผลิตเพื่อจำหน่ายซึ่งไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้มีรายได้พอเพียงต่อการยังชีพ เกษตรกรไม่ค่อยมีการเลี้ยงสัตว์ บางส่วนมีบ้างที่เลี้ยงไก่ รายได้ของเกษตรกรจะมาจากการทำนา ส่วนเกษตรกรที่เข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกัน คือ การใช้ชีวิตที่อยู่บนความพอดีไม่ฟุ้งเฟ้อ ประหยัด อดออม และการใช้ประโยชน์จากที่ดินที่มีอยู่ให้คุ้มค่าที่สุด โดยไม่ก่อหนี้สิน เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยได้จัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาท้องถิ่นตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คือ การปรับปรุงการบริหารจัดการผลผลิตและการจำหน่ายบนพื้นฐานเศรษฐกิจ การสร้างสังคมน่าอยู่บนพื้นฐานภูมิปัญญา และการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนิเวศวัฒนธรรม เพื่อนำมาซึ่งรายได้ นอกภาคเกษตรกรรม

สมมติฐาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารงาน ให้ประสบความสำเร็จของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ประเภทของการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 170 คน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธาน และคณะกรรมการศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนตำบล ผู้นำสตรีตำบล ผู้นำหมู่บ้านศีลธรรม

ผู้นำหมู่บ้านยั่งยืน ผู้นำทางศาสนา พระสงฆ์ ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) ครั้วเรือนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามหลักทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ โคก หนอง นา โมเดล และผู้แทนจาก 7 ภาคีเครือข่าย

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลครั้งเดียว เพื่อศึกษาความสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยัง สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดจันทบุรี และทีมผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี

1.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ค่าความถี่และร้อยละ (Percentage)
- 2) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 4) เปรียบเทียบโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พัฒนาการอำเภอกำแพง นายกเทศมนตรี ตำบลสองพี่น้อง พัฒนาการผู้รับผิดชอบตำบลสองพี่น้อง กำนันตำบลสองพี่น้อง และผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสามผาน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างเกี่ยวกับ ความสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 2 ปัจจัย ได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน
- 2) ปัจจัยด้านกิจกรรมเชิงประจักษ์

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดจันทบุรี และทีมผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรีในการสัมภาษณ์

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปประเด็นโดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 2 ปีวิจัย แล้วนำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เพศชาย มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 46.48 เพศหญิง มีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 53.52 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ 20 – 39 ปี มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 27.05 อายุ 40 – 60 ปี มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 58.23 และอายุมากกว่า 60 ปี มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.72 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับต่ำกว่า ประถมศึกษา มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.13 ระดับประถมศึกษา มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 12.35 ระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 57.64 ระดับปริญญาตรี มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 25.29 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.59 ระยะเวลาที่ทำงานขับเคลื่อนในตำบล ต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 55.29 ระหว่าง 5 – 10 ปี มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 25.29 และมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 19.42 ภูมิภานาของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดอยู่ในตำบลสองพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 100.00 และภาคีเครือข่ายที่ตอบแบบสอบถาม เป็นภาครัฐ มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 22.35 เป็นภาควิชาการ มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.29 เป็นภาคศาสนา มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.71 เป็นภาคเอกชน มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.18 เป็นภาคประชาชน มีจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 64.70 เป็นภาคประชาสังคม มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.18 และภาคสื่อมวลชน มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.59

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้นำขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.27$, $SD = 0.597$) และเมื่อพิจารณาปัจจัยพบว่า มีความคิดเห็นทั้งหมดอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การวางแผน (Plan) ($\bar{x} = 4.32$, $SD = 0.598$) การลงมือปฏิบัติ (Do) ($\bar{x} = 4.30$, $SD = 0.541$) การปรับใช้ (Act) ($\bar{x} = 4.24$, $SD = 0.584$) และการตรวจสอบ (Check) ($\bar{x} = 4.21$, $SD = 0.625$)

3. ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้นำขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.29$, $SD = 0.490$) และเมื่อพิจารณาปัจจัยพบว่า มีความคิดเห็นทั้งหมดอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมเชิงประจักษ์ ($\bar{x} = 4.43$, $SD = 0.565$) ด้านพัฒนาการของชุมชน ($\bar{x} = 4.27$, $SD = 0.634$) ด้านบทบาทผู้นำในการกระตุ้นการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.23$, $SD = 0.722$) และด้านความต่อเนื่องในการขยายผลการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.22$, $SD = 0.555$)

4. จากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด และการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่าแนวทางความสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ได้แก่

4.1 การกำหนดเป้าหมาย ให้เป็นเป้าหมายเดียวกันกับเป้าหมายตำบลเข้มแข็ง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะทำให้ขับเคลื่อนควบคู่กันไป แล้วพาทีมงาน เข้ามาพูดคุยกับผู้นำท้องถิ่นและท้องที่

4.2 การวิเคราะห์สภาพปัญหาโดยใช้การวิเคราะห์ SWOT รวมถึงความต้องการ ทำให้ทราบถึงปัญหาของตำบลสองพี่น้อง คือ ความยากจน และอาหารที่เป็นพิษ นำไปสู่ การแก้ไขปัญหา โดยการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ในกิจกรรมปลูกผักสวนครัว เพราะเป็น กิจกรรมที่ทำได้ง่าย และตอบโจทย์ในเรื่องอาหารที่เป็นพิษจากยาฆ่าแมลง สารเคมีที่ตกค้าง ในผักด้วย

4.3 การบูรณาการร่วมกัน ผู้นำชุมชนท้องที่ท้องถิ่น ผู้นำกลุ่มองค์กรมีส่วนร่วม ในการทำงานร่วมกัน มีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการขับเคลื่อน และบรรจุ ในแผนพัฒนาตำบล รวมถึงสอดคล้องกับแผนฯ ของเทศบาล ที่เน้นหลักของปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 การประชาสัมพันธ์ให้ผู้นำท้องที่ท้องถิ่นมีส่วนร่วม โดยเริ่มจากผู้นำทำก่อน มีส่วนร่วมในแต่ละด้านและส่งรายงานทางไลน์ ขยายผลร่วมกับภาคีเครือข่าย ซึ่งภาคีเครือข่าย เข้าร่วมทุกอย่างด้วยความเต็มใจ เพราะว่าความศรัทธาของผู้นำ

4.5 ทำกิจกรรมที่สามารถทำได้ง่าย และทุกบ้านก็จะทำอยู่แล้ว เป็นการเพิ่มจากเดิม ที่มีอยู่แล้ว ทุกบ้านทุกครัวเรือนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ เช่น การปลูกผักสวนครัว เพราะว่าทุกบ้านต้องทานอยู่แล้ว เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ส่งผลกระทบกับครัวเรือนหรือประชาชน หรือคนในครอบครัวโดยตรง ในเรื่องของสุขภาพ รายได้รายจ่ายในครัวเรือน แล้วก็สามารถที่จะขยายผลไปสู่การแบ่งปัน การขายก็เพิ่มรายได้ เกิดการแบ่งปันแลกเปลี่ยนกัน เหมือนเป็นการดูแลซึ่งกันและกันในลักษณะของครอบครัว

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานของผู้ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอลำใหม่ จังหวัดจันทบุรี ที่มีค่าคะแนนมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยการวางแผน (Plan) ซึ่งมีการมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และทิศทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการจัดทำทบทวนแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่เป็นประจำปีอย่างต่อเนื่อง และการร่วมกำหนด หลักเกณฑ์การดำเนินงาน เพื่อใช้ในการตรวจสอบและประเมินผลของการดำเนินงาน สอดคล้องกับสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอลำใหม่ (2567) ว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทุกท่านเข้าใจและร่วมขับเคลื่อนไปในแนวทางเดียวกัน และได้ใช้ประโยชน์จากแผนพัฒนาตำบลสองพี่น้อง ซึ่งเป็นแผนตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ในระดับอำเภอและตำบล 2562 นำมาเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมคิด โดยการระดมสมอง วิเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ตามบริบทพื้นที่ตำบลสองพี่น้อง ได้มาซึ่งโครงการ ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้

2. จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้ผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอลำใหม่ จังหวัดจันทบุรี ที่มีค่าคะแนนมากที่สุด ได้แก่ ด้านกิจกรรมเชิงประจักษ์ ซึ่งมีการดำเนินโครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ ได้แก่ ผู้นำทำก่อน บ้านนี้มีรักปลูกผักกินเอง ทางนี้มีผลผู้คนรักกัน และศูนย์แบ่งปันพันธุ์ผัก ที่มีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น และการดำเนินการสร้างภาคีเครือข่าย (การบูรณาการ

แผนงานโครงการด้วยกลไก 3 5 7) ได้แก่ พื้นที่ชุมชน (พื้นที่หมู่บ้านทุกหมู่ในตำบลสองพี่น้อง สามารถขยายผลเป็นศูนย์เรียนรู้) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพงษ์ เหล็กเพชร (2567) พบว่า ภาพรวมระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ นำการเปลี่ยนแปลงตำบลสามกอ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีด้านกิจกรรมเชิงประจักษ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

3. จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางความสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหา/ความต้องการ การบูรณาการร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชนท้องถิ่น/ท้องถิ่น การประชาสัมพันธ์ให้ผู้นำท้องถิ่นมีส่วนร่วม โดยเริ่มจากผู้นำมาก่อน และทำกิจกรรมที่สามารถทำได้ง่าย และทุกบ้านก็จะทำอยู่แล้ว โดยผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ต้องการขับเคลื่อนโครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ ควบคู่กับการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้สัมฤทธิ์ผลเป็นรูปธรรม มุ่งมั่นที่จะ Change for Good เพื่อร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีๆ ให้เกิดขึ้น โดยอาศัยกลไกทุกภาคส่วนในการบูรณาการขับเคลื่อน เพื่อให้ประชาชนในตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี มีความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจฐานราก และมีความสุขอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามคำมั่นสัญญาที่ว่า “สุขทุกวันที่จันทบุรี สุขทุกนาที่ที่สองพี่น้อง” สอดคล้องกับกรมการพัฒนาชุมชน (2567) ว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การปรับตัวและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยมุ่งสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และผลักดันให้บุคลากรเกิดความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวรพงษ์ เหล็กเพชร (2566) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา ตำบลบึงกอก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ (1) ความถี่ในการดำเนินงาน (2) พฤติกรรมในการดำเนินงาน (3) การประสานงานของภาคีเครือข่าย (4) ความร่วมมือของภาคีเครือข่าย และ (5) ภาวะผู้นำของภาคีเครือข่าย ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการ

1.1 ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ควรมีการกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ ในการดำเนินงานวิธีการและขั้นตอนที่จำเป็น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย และมีการทบทวนแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่เป็นประจำ รวมถึงจัดให้มีการประชุม วิเคราะห์บริบท จุดเด่น จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ความเสี่ยงในการ ดำเนินงานก่อนการปฏิบัติงานจริง

1.2 ผู้นำการเปลี่ยนแปลงควรขอรับงบประมาณสนับสนุนและเมล็ดพันธุ์ผัก จากภาคีเครือข่ายในพื้นที่ และต้องทำให้เห็นก่อนว่าเราทำได้จริง

1.3 ควรนำแนวทางความสำเร็จในการบริหารงานที่มีประสิทธิผลของผู้นำ นักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ไปใช้กับการขับเคลื่อนโครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการ บริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาหาต้นแบบความสำเร็จของผู้นำ การเปลี่ยนแปลง

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ นำการเปลี่ยนแปลงในตำบลอื่นๆ

2.3 ควรศึกษาแนวทาง/วิธีการ/บทบาทหน้าที่ของผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการ ส่งเสริมการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2567). *ความสำเร็จของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแผนพัฒนาตำบล ในพื้นที่ตำบลเข้มแข็ง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประจำปีงบประมาณ 2567*. บริษัท พีเอ็มจี คอร์ปอเรชั่น จำกัด : กรุงเทพมหานคร
- ไทรศักดิ์ ปัทมรัฐจิรนนท์ และสถาพร ถาวรธิดาสน์. (2554). *กลยุทธ์การพัฒนาท้องถิ่นตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลสรรพายา จังหวัดชัยนาท*. บทความวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- วินิจ ผาเจริญ และคณะ. (2565). *บทบาทผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. บทความวิจัย วารสารสันติสุขปริทรรศน์.
- วรพงษ์ เหล็กเพชร. (2566). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา ตำบลบึงกอก อำเภอบางระก่า จังหวัดพิษณุโลก*. บทความวิจัย วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา.
- วรพงษ์ เหล็กเพชร. (2567). *ความสำเร็จในการบริหารงานของผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงตำบลสามก้อ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. บทความวิจัย การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2567 “อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง: ปัญหา โอกาส และความท้าทาย”.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอท่าใหม่. *ผลความสำเร็จผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแผนพัฒนาตำบล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี 2567 ตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี*
- Mycoted, comp. (2004). *Plan Do Check Act (PDCA)*. Retrieved October 23, 2024. From <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>.